

УДК 338.48:338.49

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сорока І. В.

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна
E-mail: soroka_pisma@bk.ru*

Розглянуто поняття «міжнародна туристична інфраструктура», її складові та основні функції. Проведено аналіз розвитку міжнародної туристичної інфраструктури в умовах глобальної фінансової нестабільності. Виявлено основні проблеми та перспективи розвитку міжнародної туристичної інфраструктури в умовах глобальної фінансової нестабільності.

Ключові слова: міжнародна туристична інфраструктура, туристська індустрія, готельне господарство.

ВСТУП

В системі невиробничої сфери економіки, туризм більшою мірою піддається впливу зовнішніх факторів. У цьому сенсі вплив фінансової кризи на світову туристичну індустрію не є винятком, і фахівці говорять про негативні наслідки нестабільності світової економіки для подальшого розвитку туристичного бізнесу. Падіння попиту на організований відпочинок і збільшення витрат туроператорів вже призвело до банкрутства кількох туристських компаній. Як наслідок, в результаті кризових явищ, постраждала також така важлива складова туристичної діяльності як туристична інфраструктура, особливо готельна, ресторанна, транспортна індустрія та ін. За таких умов постає необхідність детальної оцінки стану туристичної інфраструктури та прогнозування її розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у розробку питань діагностики та всебічного аналізу стану та розвитку туристичного ринку внесли такі зарубіжні вчені Боуен Дж., Котлер Ф., Браймер Р., Гольднер Ч., Майкенз Дж., Макінтош Р. та вітчизняні вчені як Александрова Л., Біржаков М., Любіцева О., Квартальний В., Соколов Е., Якимович А., Кисельов Т., та ін. Проте дані дослідження не адаптовані до кризових умов. Останні прогнози розвитку туристичної індустрії публікуються на офіційному порталі Всесвітньої туристичної організації, що дає можливість оцінити загальну ситуацію розвитку туризму в світі. Але зазначимо, що аналіз розвитку міжнародної туристичної інфраструктури потребує більш детальної систематизації та удосконалення відповідно умов діяльності туристичного господарства.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проаналізувати стан міжнародної туристичної інфраструктури в умовах глобальної фінансової нестабільності 2008-2010 рр. та визначити подальші перспективи її розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ

Незважаючи на те, що сьогодні в організації міжнародного туризму існують та діють загальні принципи його формування, функціонування і розвитку, кожна країна, яка приділяє увагу цій галузі економіки, застосовує свої моделі туризму. Це обумовлено різними причинами, в основі яких лежать історичні, географічні, кліматичні, економічні і соціальні особливості кожної окремої країни чи регіону. Іншими словами, кожна країна, яка розвиває туристичну індустрію, намагається повністю використати всі ресурси з метою отримання значних валютних надходжень до бюджету. Інфраструктура являється однією з найважливіших аспектів формування привабливого іміджу країни.

Існує багато визначень для поняття «інфраструктура», серед вітчизняних та зарубіжних вчених нема єдиного визначення в класифікації інфраструктури. Наприклад, М. П. Комаров під інфраструктурою розуміє сукупність матеріально-технічних об'єктів, що забезпечують виконання основних функцій в різних сферах діяльності. [1, с. 20]. А на думку російських економістів В. П. Федько і Н. С. Федько «при визначенні меж інфраструктури і вичлененні її з системи суспільного виробництва, неприпустимо розглядати інфраструктуру як арифметичну суму галузей, які обслуговують економіку. Тільки комплекс галузей і видів діяльності, що мають функціональне єдине призначення і мають певні ознаки, може вважатися інфраструктурою» [2]. А. П. Голіков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба в інфраструктуру включають складну систему комунікацій, об'єктів, споруд, а також організацій і закладів, що забезпечують життєдіяльність суспільства [3, с. 104].

На нашу думку, інфраструктура включає в себе не тільки матеріальну складову, але й діяльність, направлену на задоволення потреб суспільства. А поняття «туристична інфраструктура» – це сукупність туристичних підприємств і організацій, об'єктів і споруд, транспортних мереж і комунікацій, які забезпечують туристичну діяльність, направлені на створення туристичного іміджу країни і слугують для задоволення потреб кожного туриста.

Складові туристичної інфраструктури: матеріально-технічна база туризму (об'єкти розміщення, харчування, культури, обслуговування туристів тощо) та об'єкти загальногосподарського призначення (шляхи, системи водопостачання та каналізації, електричні мережі, зв'язок тощо). А саме:

- готельне господарство;
- курортно-рекреаційні заклади;
- об'єкти обслуговування (ресторани, кафе, клуби, дискотеки, аквапарки, яхт-клуби тощо);
- стоянки для автотранспортних засобів;
- об'єкти технічного та естетичного обладнання транспортних коридорів;
- малі форми для упорядкування пляжів і парків;
- елементи благоустрою екскурсійних маршрутів та туристичних зон;
- туристичні фірми, інформаційно-рекламні агентства

Інфраструктура відіграє роль ланки, що поєднує різні сектори туристичної галузі, включаючи кінцевого споживача.

Функціями інфраструктури туризму являються: забезпечення пересування, проживання, харчування туристів, задоволення їх культурних, комунальних, комунікаційних та інших потреб [4, с. 88].

Елементами інфраструктури туризму являються:

1. Первинні підприємства – туристичні фірми (туроператори та тур агенти), колективні (готелі, туристичні бази, пансіонати та ін..) та індивідуальні засоби розміщення, внутрішньо маршрутний транспорт, пункти прокату туристичного спорядження і інвентарю, агентства реалізації туристичних турів, організації, що пропонують екскурсійні послуги та послуги гідів-перекладачів тощо.

2. Вторинні підприємства сфери послуг, якими користується турист – міжнародний та місцевий транспорт, підприємства торгівлі та харчування, відділення зв'язку, пункти обміну валюти, культурно-масові заклади, комунальні підприємства, контрольно-рятувальні служби тощо.

3. Спільні підприємства.

На нашу думку, на розвиток міжнародного туризму найбільше впливають готельний бізнес, транспорт, туристичні агентства, туроператори та глобальні системи бронювання і резервування.

Так як базою будь-якого туристичного продукту являється засоби розміщення (готелі, мотелі, пансіонати і т.д.), наявність таких послуг в тому чи іншому регіоні в значній мірі впливає на туристичні потоки.

В міжнародній готельній індустрії розвинена практика поділу готелів на групи, в залежності від комплексу послуг, що надаються. Це залежить від кількісних та якісних характеристик готельної споруди, номерного фонду, інфраструктури, асортименту основних та другорядних послуг, кваліфікації персоналу. Всього нараховується більш ніж 30 кваліфікацій готелів, наприклад в Греції використовується система літер (А-В-С-Д), в Великобританії «корон» (готелі) або «ключів» (кемпінги), у Китаї крім п'ятизіркової системи існують специфічні назви, які прирівнюють за комфортом до кількості зірок. Міжнародною системою прийнято називати систему зірок (від одної до п'яти), запропонованою ЮНВТО. Отже, всі системи відрізняються стандартами обслуговування, що є наслідком історично-культурних особливостей та обумовлено національними традиціями і звичками.

Показники, що використовуються в міжнародній готельній індустрії:

1. Occupancy - загрузка, занятість чи заповненість готелю;
2. ADR (Average daily room rate) - середня ціна за номер/ніч;
3. Room Yield або RevPAR (Revenue per available room per day) – прибуток номерного фонду на один номер в день;
4. GOPPAR (Gross operating profit per available room) - валовий операційний прибуток на один номер, що визначається як валовий операційний прибуток (GOP) на один доступний номер в день, де GOP рівний суммі всієї виручки, зменшеної на прямі витрати операційних департаментів та на нерозподілені витрати;
5. EBITDA (earnings before interest, taxes, depreciation and amortization) – прибутки без вирахування прибуткового податку і амортизації.

Дослідження динаміки за 2008-2009 рр., показало, що міжнародні готельні ланки в кризових ситуаціях показують більшу стійкість фінансових показників, в порівнянні з готелями, що працюють обособлено. В самостійних готелях відбувалось значне зниження фінансових показників. Так, показники ADR (середня

ціна за номер) та RevPar (прибуток за номер) в 2009 р. в порівнянні з 2008 р. зменшилися на 17% та 40% відповідно. За цей же період в готелях, які входять до складу відомих ланок показники ADR та RevPar зменшились всього на 2% і на 15% [5].

Заповнюваність та прибутковість готельної індустрії в основних європейських містах в період фінансової нестабільності значно знизився. Лише готельні комплекси Німеччини минула кризова хвиля. З точки зору євро, показники RevPAR вдалось підвищити лише готелям Берліна і Хельсінкі (в порівнянні з показниками жовтня 2007 року). З точки зору національних валют дві вищезгадані європейські столиці приєднались до Осло і Стокгольму, що покращили показники RevPAR на 5% та на 0,5% відповідно. Що стосується Лондона, Лісабона, Брюсселя, Варшави і Москви, то не зважаючи на підвищення показників ADR через пониження рівня заповнення, показники RevPAR дали негативну динаміку [5]. (Таблиця 1.).

Таблиця 1.

Діяльність європейських готелів (2008 р. в порівнянні з аналогічним періодом 2007 р.) [6]

Столиці Європи	Загрузка % динаміка	ADR (€) % динаміка	revPAR (€)	revPAR (€) % динаміка
Амстердам	-7	-2	116	-9
Берлін	-0.8	12	90	11
Брюссель	-5	3	102	-2
Копенгаген	-13	-2	76	-14
Дублін	-9	-11	76	-19
Хельсінкі	-0.7	3	83	2
Лісабон	-9	4	85	-5
Лондон	-3	-11	154	-14
Мадрид	-14	-3	85	-17
Москва	-4	1	214	-3
Осло	-3	-3	91	-6
Прага	-16	-10	102	-25
Рим	-15	-6	129	-20
Стокгольм	-2	-4	92	-6
Таллінн	-15	-5	30	-19
Відень	-0.8	-0.6	120	-1
Варшава	-6	6	85	-0.2

Як показано в таблиці, для готельного господарства Європи саме 2008 р. став початком фінансової нестабільності.

З точки зору фахівців найбільші втрати понесла французька столиця: за 2008-2009 рр темпи падіння склали 32%. Зниження показників прибутковості Парижу відкинуло його на четверте місце в списку найприбутковіших готельних ринків Європи після Лондона, Амстердама і Берліна.

Значне падіння показників попиту та прибутковості пережили також Амстердам і Відень. Середні цифри заповнення готелів в голландській столиці знизилась більш чим на 9%, а показники прибутковості за номер – на 14,3%, а рівень заповнення віденських готелів впав на 9,2%.

У 2010 року, за даними European Cities Marketing, в 27 країнах Євросоюзу збільшився рівень завантаження готелів, досягнувши показників передкризового періоду. В цілому результат заповнюваності готелів встановився на рівні 75%, а в деяких країнах ЄС завантаження досягло 80%. У Лондоні, Венеції, Амстердамі, Парижі, Цюриху, Мюнхені, Берліні і Сан-Себастьяні показник завантаження готелів перевищив 85%. При цьому готелі бюджетних категорій показували кращі результати заповнюваності, чим готелі інших категорій [7].

Що стосується України, то зниження основних показників готельної нерухомості спостерігалось у другому півріччі 2008 р. В столиці було заморожено реалізацію 70% готельних об'єктів. Проте, зниження рівня заповнюваності готелів (близько 50%) майже не відзначилося на ціновій політиці готелів. За даними компанії Knight Frank LLC Ukraine, в готелях столиці вартість номера категорії стандарт була: для трьох зірок – 104\$, для чотирьох – 253\$, для п'яти зірок – 448\$. В порівнянні з початком року дані ціни були зменшені всього на 3-5%.

Зменшення обсягів в'їзного потоку у I кварталі 2009 р. відбулося за рахунок зменшення числа поїздок за рахунок скорочення кількості подорожуючих з країн: Білорусії (↓на 42 % або на 5,1 тис. осіб), Великобританії (↓на 31 % або на 1,3 тис. осіб), Молдовії (↓на 8 % або на 1,4 тис. осіб), Німеччини (↓на 31 % або на 3,3 тис. осіб), Польщі (↓на 35 % або на 15 тис. осіб), Росії (↓на 7 % або на 3,7 тис. осіб), Туреччини (↓на 27 % або на 1,4 тис. осіб), Азербайджану (↓на 16 % або на 2,2 тис. осіб), Грузії (↓на 31 % або на 2,6 тис. осіб), Словаччини (↓на 25 % або на 38,8 тис. осіб), Угорщини (↓на 39 % або на 107,2 тис. осіб) [8].

В умовах глобальної економічної нестабільності, подальший розвиток готельного господарства вимагає підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств на внутрішньому й світовому туристському ринку. Однак неможливо розробити пропозиції, єдині для усіх готельних підприємств, які забезпечили б гарантований успіх. Рекомендації з удосконалення та розвитку готельного господарства найбільш доцільні для кожного конкретного ринку (міжнародного, внутрішнього, регіонального, місцевого). Тому в сучасних умовах значної нерівномірності розвитку регіонів України необхідно особливу увагу приділяти розробці регіональних стратегій розвитку готельного господарства, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності й економічної ефективності регіональних готельних комплексів.

Сучасний транспорт дає можливість переміщатись туристам під час подорожей на будь-які відстані та за максимально короткі строки.

На світових транспортних ринках відбувається постійний ріст конкурентоспроможності різних видів транспорту, посилення потенційної можливості їх взаємозамінності, розвиток змішаних повідомлень (таблиця 3.).

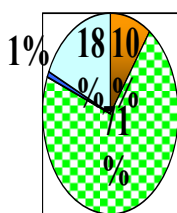
Таблиця 3.

Протяжність міжнародної транспортної системи світу в 1997-2010 рр. [4; 10]

Види транспортних шляхів	1997	2000	2010
Залізничний транспорт	1600	1180	1250
Автомобільний	23665	28000	28700
Морський	530	550	550
Повітряні шляхи	9800	10500	10670

На сучасному етапі міжнародна транспортна інфраструктура стає важливим фактором в розробці та просуванні туристичних подорожей, отже повинна відповідати найновішим тенденціям, бути зручною та надійною у використанні.

В період глобальної фінансової нестабільності основними видами пересування залишилися автомобільний та повітряний транспорт (рис. 1.). Підвищення цін на бензин та авіаквитки, попри всі прогнози експертів, не зменшив загальну статистику. Найбільш поширеними подорожами серед туристів також залишилися автобусні та авіа тури. Автобусні тури користуються попитом у туристів з середнім рівнем доходу, в той час як авіатурам надають перевагу більш заможні туристи, або любителі екзотичних віддалених країн.

- 10% - залізничний транспорт
- 71% - автомобільний транспорт
- 1% - морський транспорт
- 18% - повітряний транспорт

Рис. 1. Структура міжнародного пасажирообігу в 2007-2010рр.
[складено автором за матеріалами 4; 8]

Світовий повітряний транспорт відрізняється високою концентрацією. В світі нараховується понад 1,5 тис. авіакомпаній. На долю 20 найбільших авіакомпаній приходить ½ світових перевозок пасажирів та 61% пасажирообігу. Найвідоміші авіакомпанії на туристичному ринку Etihad Airways, [American Airlines](#), Cathay Pacific Airways, [Qatar Airways](#), [Korean Air](#) Lufthansa Group, British Airways, Singapore Airlines, Emirates Airlines, [Malaysia Airlines](#) та ін. В останні роки зростають темпи використання широко фюзеляжних літаків, що спеціалізуються на міжнародних чартерних перевозках. Ціни за чартери є більш постійними та дешевшими, вони входять в основу туристичного пакету, разом з проживанням, харчуванням та

страховкою. В період 2008-2010 рр., плануючи свій відпочинок, туристи у світі більш цікавилися саме турами з чартерними рейсами, аніж регулярними, які коштують дорожче.

Автомобільний транспорт лідирує по основним показникам і є найпопулярнішим видом. З'єднання автодоріг деяких держав, дозволило здійснювати внутрішні та міжрегіональні перевозки, наприклад між Західною та Східною Європою, між Західною Європою та Азією з можливим виходом в Південно-Східну Азію до Сінгапуру. Для міжрегіональних транспортних перевозок важливе значення мають дальні швидкісні автодороги (наприклад Панамериканська система автомагістралей в 34 тис. км, які ведуть з США в столиці та великі міста країн Південної Америки). В перспективі вони можуть отримати розвиток в Євразії, де уже існуючі дороги через Туреччину йдуть на Близький Схід, з Росії в прикордонні країни Азії.

Автобусні тури та самостійний автомобільний туризм зазнали різкого спаду у світі (майже на 40%) на початку 2008 р. Проте уже в кінці 2008- на початку 2009 ситуація значно покращилася. Автобусні тури популярні в Європі, Азії [11]. Турам на власному автомобілі надають перевагу в Північній Америці та Центральній Європі. Це найкращий вибір транспорту для туристів, які страждають акрофобією.

Міжнародні системи бронювання та резервування можуть стати альтернативним каналом продажу туристського продукту, тому що мають ряд переваг: швидкість інформаційних потоків та розширення можливостей вибору та бронювання. Планування майбутньої подорожі може зайняти багато часу і потребує зусиль. У потенційних туристів, одним із головних факторів вибору країни є бажання відвідати відомі історичні місця. Ще до того, як довіритись туристичному агентству майбутній турист збирає інформацію за допомогою мережі Інтернет, щоб порівняти ціни на транспорт, готельні та екскурсійні послуги. За останні роки кількість людей, що використовують в Інтернеті пошукові системи для вибору своїх поїздок досягло 66% [12]. Інтернет сторінки туроператорів та авіакомпаній – також являються важливими складовими ринку туристських online послуг, адже пошукові системи турів та авіаквитків дають змогу достеменно вивчити цінову політику тої чи іншої країни. Також існують пошукові системи, які дозволяють туристу напряму купувати готель, трансфер та авіаквиток, наприклад Booking.com [13], [Content Inn](#) [14], [Travelmenu](#) [15] тощо. Зазвичай на таких сайтах є можливість проконсультуватись в режимі online, та дізнатись всю необхідну інформацію не виходячи з дому і оплатити тур, залишивши номер банківської картки. Введення на міжнародний ринок електронних документів дав змогу отримувати ваучер на поселення, авіаквиток, страховий поліс та ін. по електронній пошті.

Фінансова криза змусила туристів детальніше планувати свій відпочинок, прискіпливо вибирати найдешевший варіант. Подібні online системи бронювання дають перевагу при плануванні ділових поїздок, подорожей з метою відвідати друзів або при бажанні спланувати індивідуальний нестандартний тур. Перевагами тут будуть нижчі ціни та широкий вибір засобів розміщення. Проте такі самостійні тури не підходять для людей, що не володіють іноземними мовами, або тих, що надають перевагу пакетним пляжним та екскурсійним турам в екзотичні країни

(Турція, Єгипет, Тайланд, Куба, Шрі-Ланка та ін.). Адаже пакетні тури сплановані так, що туристи завжди знаходяться в безпеці та мають всі необхідні послуги для найбільш комфортного відпочинку. Таким чином мережа Інтернет вже відкрила простір для туристичного бізнесу. Передбачають, що придбання подорожей online в найближчий час зростатиме і в підтвердження тому є висвітлення цієї теми під час туристичної конференції в ОАЕ, в 2011 році.

По показникам ЮНВТО [9], незважаючи на кризу, міжнародний туризм показав тенденцію до швидкого відновлення. За 2010 р. міжнародні туристичні потоки виросли на 6%, а в 2011 р. вони більш стабілізувалися і показали середній стабільний приріст – 4%.

В Європі процес відновлення протікав повільніше (+3%), аніж в інших регіонах світу. І все ж за 2010 р. на більшості напрямлень були зафіксовані позитивні результати, особливо в Західній Європі (+4%), Центральній та Східній Європі (+4%), Південній та Середземноморській Європі (+2%). І тільки в Північній Європі все ще прослідковуються мінусові показники (-3%), що негативно впливають на середні показники всього регіону [9].

Що стосується України, то як і для інших держав світу, 2008-2010 рр стали кризовими, проте більшість з вітчизняних туристичних компаній на власному досвіді усвідомили, що і в кризі люди не перестають подорожувати. Тобто туристичні послуги як і раніше користуються попитом. Про те, що галузь і досі актуальна свідчить і той факт, що кількість бажаючих отримати ліцензії на туристичну діяльність тільки зростає. Згідно з офіційними даними, минулого року в Україні налічувалося 6200 туристичних агентств і туроператорів, а цього року їх число склало 7000 [16]. Єдина перешкода для припливу ще більшої кількості туристів - недостатня презентація пам'яток України на світовому ринку туристичних послуг.

Виведення України до числа передових туристичних держав світу є завданням комплексним і вимагає системних зусиль від усіх гілок влади. Для цього необхідно вирішити певні законодавчі проблеми, узгодити роботу всіх учасників туристичного ринку і через системне фінансування, політичну й ідеологічну підтримку забезпечити сталий розвиток туризму. Здійснення повною мірою вищезгаданих заходів не тільки допоможе розвитку туристичної галузі, а й сприятиме зміцненню економіки всієї країни, а значить і підвищенню добробуту українців. Євро-2012 для України реальний шанс розвинути туристичну інфраструктуру до європейського рівня.

Органами місцевого самоврядування у Львові, Харкові, Києві і Донецьку та областях реалізується Регіональна програма з підготовки та проведення Євро-2012, яка визначає комплекс проектів, запланованих до реалізації в рамках підготовки областей до змагань чемпіонату Європи з футболу. Велика увага у цій програмі присвячена саме розбудові туристичної інфраструктури.

Для реалізації даної програми, за інформацією Департаменту "Євро-2012", на підготовку об'єктів до "Євро-2012" в Україні виділено понад 20 млрд. грн. державних та понад 1,5 млрд. грн. місцевих коштів, також використано приватні інвестиції [17].

Готельні оператори України за підсумками 23 днів проведення Євро-2012 чекають на прибутки в розмірі понад 4 мільйони євро. Але ця цифра може істотно зменшитися, якщо ціни на готельні послуги не будуть знижені в порівнянні з прогнозованими. Заклади громадського харчування, розташовані поблизу стадіонів, на яких проводимуться ігри чемпіонату, чекають збільшення доходу на 30-50%. Туристичні оператори по прогнозам фахівців [17] повинні отримати прибуток в розмірі близько 200 мільйонів євро. При розрахунку цієї суми бралися до уваги вартість послуг на організацію і проведення трансфертів, розміщення в готелях і екскурсійне обслуговування уболівальників. Але у зв'язку з плачевним станом сервісу і недостатнім фінансуванням значна кількість об'єктів так і залишаться без уваги, а туроператори – без очікуваного прибутку.

ВИСНОВОК

Інфраструктура туризму розвивається такими темпами, що можна говорити все про індустрію туризму. Індустрія туризму - сукупність засобів розміщення, транспортних засобів, об'єктів харчування, розважального, пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного та іншого призначення, організацій, що займаються тур операторською та тур агентською діяльністю, а також організацій, що пропонують екскурсійні послуги і послуги гідів-перекладачів [4, с. 91]. Всі сегменти індустрії туризму, звичайно, взаємопов'язані і взаємозалежні.

Отже, інфраструктура туризму являє собою величезний механізм, який повинен працювати безперебійно. Від того, як працює окрема ланка залежить вся робота механізму. Туризм являється прибутковою діяльністю і ті країни, які вкладають в нього кошти отримують значний вклад в економіку. Таким чином, туризм напряму впливає на ріст бюджету не тільки країни, але й окремого регіону.

Список літератури

1. Комаров М. П. Инфраструктура регионов мира: Учебник / М.П. Комаров. – СПб: Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 347 с.
2. Абчук В. А. Коммерция: Учеб / В.А. Абчук. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 475 с.
3. Голиков А.П. Экономика Украины: факторы производства, отраслевая структура, размещение, тенденции развития. Учебное пособие / А.П. Голиков, Н.А. Казакова, Е.А. Шуба. – Харьков: ХНУ, 2003. – 164 с.
4. Юрченко С. А. Инфраструктура мира: Учебник / С.А. Юрченко. – Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. – 328 с.
5. Гостиничные сети показывают большую устойчивость в кризисных ситуациях, чем самостоятельные отели [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://prohotel.ru/news-145176/0/>
6. Статистична інформація готельного господарства світу [Електронний ресурс]. — Режим доступа: http://www.str.com/News/HDC_Europe.aspx
7. Гостиничный бизнес в Северной Европе - показатели RevPAR и ADR демонстрируют максимальный рост в Европе [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://prohotel.ru/news-146477/0/>
8. Статистичний щорічник України за 2008 р. / За ред. О.Г.Осауленка. – К.: Державний комітет статистики України, 2009. – 664 с.

9. Туризм вновь подтвердил свою способность эффективно восстанавливаться [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://prohotel.ru/news-146657/0/>
10. Фастовець О. О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів : Навч. посіб. / О.О. Фастовець. — К.: Вид-во ФПУ, 2007- С. 17-34.
11. Ухудшение положения в мировой индустрии туризма // Бюллетень иностранной коммерческой информации. — 2009. — № 68. — С. 16.
12. Туристический рынок попал в "паутину" [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://prohotel.ru/news-148050/0/>
13. Система online бронювання [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.booking.com>
14. Система online бронювання [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.lookforcontent.com/ru/>
15. Система online бронювання [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.travelmenu.ua/>
16. Статистика туризма в Украине [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.marketing.vc/report.php?issue=424>
17. Анатолий Пахля: «Евро-2012 станет серьезным толчком для развития туризма в Украине» [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://prohotelia.com.ua/2009/09/>

Сорока И. В. Проблемы и перспективы развития международной туристической инфраструктуры в условиях глобальной экономической нестабильности/ Сорока И. В.// Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия: Экономика и Управление. — 2012. — Т. 25 (64), № 1. - С. 176-185.

Рассмотрено понятие «международной туристической инфраструктуры», ее составляющие и основные функции. Проведен анализ развития международной туристической инфраструктуры в условиях глобальной финансовой нестабильности. Выявлено основные проблемы та перспективы развития международной туристической инфраструктуры в условиях глобальной финансовой нестабильности.

Ключевые слова: международная туристическая инфраструктура, туристская индустрия, гостиничное хозяйство.

Soroka I. V. The problems and prospects of development of international tourist infrastructure under the conditions of global financial instability/ Soroka I. V. // Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. — Series: Economy and Management. — 2012. — Vol. 25 (64), № 1. — P. 176-185.

The concept «international tourist infrastructure», its components and basic functions are considered. The development of international tourist infrastructure under the conditions of financial instability is analyzed. Basic problems and trends of international tourist infrastructure under the conditions of financial instability are revealed.

Keywords: international tourist infrastructure, tourist industry, hotel economy.

Статья поступила в редакцию 15. 05. 2012 г